

Fra serien: *Set Nedefra*

Af Jørgen Olsen

EN 'BETRAGTNING' OM, -----

----- STEEN STEENSEN BLICHER (1782 - 1848)

Indholdsfortegnelse :	Indledning: ----- side 1 - 2
	Barndommen: ----- side 2 - 5
	Skolegang: ----- side 5 - 7
	Studentertiden: ----- side 7 - 9
	Som adjunkt i Randers: ----- side 9 - 10
	Blicher i Torning: ----- side 10 - 12
	Som præst i Spentrup: ----- side 12 - 17
	Appendiks ----- side 17 - 19

INDLEDNING

Steen Blicher har sat sit uforglemmelige fodspor i dansk digtning og forfatterskab fra det vi kalder den danske guldalder. Her således første halvdel af det 19. århundrede. Ingen anden har efterladt sig så megen opmærksomhed og beskrivelse af livet på bl.a. hans hjemegn omkring hedebonden, '*hosebinder-kulturen*' og hosekræmmerne. Hertil så meget fra livet før ham selv og ikke mindst fra hans samtidig. Om den fattigdom der lå bag det slidsomme arbejde for det daglige udkomme, om de meninger, holdninger til tingenes tilstand og livets anskuelser, og således den kultur der lå bag. Der var mange penge i det arbejde hedebonden og hosestrikkerne udførte, men den store økonomiske fortjeneste heraf, blev for opkøberne (hosekræmmerne) og det videre salgsnet ude i landet, ja helt til København. F.eks som Søren Kierkegaards far, der tjente sig en betydelig formue, bl.a. som hosekræmmer.

Lad os se på begreber som 'hoser' og 'sokker', for lige at forholde os hertil. En 'hose' er strikket ud i eet fra fod til skaft, hvorimod en 'sokke' har en strikket hæl, således at foden passer helt til dens udformning. 'Hosen' havde den fordel, at den kunne drejes på foden, og derved slides hele vejen rundt. 'Sokken' derimod, når den slides i hælen kan den ikke 'drejes' på foden.

--- Og hvad er så en 'digter' ?? Ordet dækker over én der 'finder på'. Med den 'titel' får man 'retten' eller en 'accept' af, at skrive noget der ikke nødvendigvis er rigtigt. I vort daglige sprog har vi et ord der hedder 'opdigtet'. --- Det bruges ofte om personer der siger noget der ikke passer, men som heller ikke har fået anerkendelsen til at fortælle noget man blot finder på. At 'opdigte' betyder vel egentlig i daglig tale, at 'du er fuld af løgn'. --- Men en 'rigtig' digter, kan fortælle en hvilke som helst historie, nok så 'opdigtet', uden at blive 'anfægtet', men måske endda berømt og anerkendt herfor. Vi kan se det sådan, at en 'digter' måske slet ikke går efter 'dokumentariske' beretninger, men ofte bruger en giver 'historie' som udgangspunkt for sin egen 'digtning'.

I digtning kan man således skabe sine egne 'illusioner' og flygte fra virkeligheden, herunder også fra sin 'egen virkelighed'. Man kan gribe en situation her og nu, eller fra tidligere tid, måske før én selv, eller måske fra sin barndom, for så at bygge videre herpå til et godt 'digt'. --- Den flugt 'digteren' foretager, kan tilsyneladende blive til læsernes egen 'flugt'. Men berømmelsen og anerkendelsen som digter, kommer først den dag, da den til enhver tid værende intellektuelle 'kulturøvrighed', giver sin anerkendelse. --- For Steen Blicher tog det lang tid. 'Kulturpaverne' ville ikke rigtig anerkende digtning om hedebonden og andet jysk 'godtfolk'.

Men omkring 1830 fik Steen Blicher sin anerkendelse i form af gode anmeldelser. I disse afgørende 'anerkendelser' skal nævnes nogle af datidens kulturpersonligheder som Molbech, Madvig og P. L. Møller. Således i en alder af ca. 48 år. Men fint nok, at det dog skete i hans egen levetid. Steen Blicher har skrevet noget andre i tidens løb forsømte at være opmærksomme på, og vise fornøden respekt og værdighed. --- Lad os glædes over det !!!

Side 2.

Men altså Steen Blicher 'valgte' tidligt at ville være 'digter'. Han valgte 'flugten'. 'Flugten' fra noget og 'flugten' ind i noget andet. ---- Derfor bør enhver betragtning af en digter, efter min opfattelse starte med et se på, hvorledes det menneske voksede op, hvilke vilkår det havde som barn, som ung, og ved sin indgang til det 'voksne' liv. ---

BARNDOMMEN

Steen blev født i Vium præstegård, lidt syd for Viborg og nær ved herregården Aunsbjerg. **Faderen hed Niels Blicher, og moderen Kristine Marie Curts.** Begge var de ud af udbredte præsteslægter. På faderens side, kendte man navne på hen ved en 20 til 25 præster i slægten. Om Curtz-slægten mente man at kunne føre præste- og slægtskab så langt tilbage som til Martin Luther og til biskop Absalons broder Esbern Snare.

Omkring Blicher-slægten ved vi følgende, at den i 1600-tallet udgår fra en jysk bondeslægt ved det datidige danske navn 'Nielsen'. Her finder man den første af slægten, der går fra ploven og bliver præst, og dermed indtager prædikestolen. -- Navnet Blicher er tilsyneladende kommet ind ved en tilfældighed. Men lige så 'pludselig' som denne 'Blicher præsteslægt' er kommet, lige så pludselig forsvinder den igen i slutningen af 1800-tallet, og overgår herefter tilbage til 'folkets rækker'. --- For blot lige at gå et enkelt slægtled tilbage kan nævnes, at Steens farfar var præst i Gaverslund ved Vejle. Han fik fem sønner der alle blev præster. Den ældste af disse var Steens far Niels (1748 - 1838). Med hans far Niels træder slægten ind i litteraturen og bliver 'skrivende'. --- Om dette litterære udgangspunkt ser jeg nærmere på i det følgende. Med sin stærke tilknytning til faderen, fik det en afgørende betydning for Steens videre liv.

Men videre i slægtskaber, -- der absolut får betydning i Steens udvikling og videre liv. Steens far og mor lærte hinanden at kende, da Niels var blevet præst i Vium, efter nogle få år som huslærer på Tjele. Han var her blevet kendt for gode 'dyder' og gode selskabelige egenskaber, i den del af de 'højere' kredse, som var i denne del af landet. Således også af ejeren af herregården Aunsbjerg. Gennem kammerherre Lutichau's anbefaling, fik han i 1779 embede i Vium, om end eet af de mindste 'kald' der fandtes. Han var det der hedder 'kaldet' af herremanden på den nærliggende gård Aunsbjerg **Etatsråd Steen de Steensen, gift med Mette Elisabeth de Schinkel.** Blicher selv efterlader ikke megen beretning om sin barndom. Men om hans granonkel Steen de Steensen fortælles, at han var et venligt og hensynsfuldt menneske, medens hans kone Mette Elisabeth de Schinkel, aldrig vandt drengens tillid, men betegnes som 'hård og adelsstolt'. --- Og lige én sammenhæng mere. På herregården Hald, sad som ejer, en bror til 'fruen' på Aunsbjerg, **kammerherre og landsdommer Friedrich de Schinkel,** kendt som en 'grovkornet adelsmand'. Dette nævnt, idet Hald også kommer til at indgå i Steens barndom og oplevelser.

Men ---- alt dette for at kæde en større sammenhæng sammen. På et tidspunkt bor en ung pige på Aunsbjerg. **Det var Kirstine Marie Curtz, en søsterdatter til Etatsråd Steen de Steensen.** Hun var ganske vist af præsteslægt, men hendes mor var datter af Aunsbjergs tidligere ejer Steen Jørgensen, der dog igen nedstammer fra præsteslægt, hvoraf den mest kendte var biskop Bang, Odense (død 1676), og det er altså herigennem, at hele historien om slægtskab med Luther og middelalderens Hvide-slægt kommer ind i billedet. ---- Men denne præstefamilie omkring Jørgensen, kommer imidlertid fra Fyn og til Aunsbjerg. Men Kirstine Marie Curtz far var ligeledes af gammel slægt. --- Og trods denne 'fornemme' sammenhæng, var Kirstine Marie Curtz selv præstedatter fra Darum ved Ribe. Men faderen døde tidligt. Kirstine Marie blev af hendes mor sendt til morbroderen på Aunsbjerg, hvor Kirstine Marie kom i 'huset' som det er udtrykt. --- Her var hun og blev til hun 22 år gammel, blev gift med Niels Blicher.

Blicher-familiens nærmeste fortid, kommer således alene fra 'præstegårde', men hentede Kirstine Marie fra en herregårdsslægt, om end hun var datter af en præst. --- Men livet som præst i det meget lille 'kald' i Vium, kommer til at betyde fattigdom, og et meget anderledes liv end slægtens adelige linie kan sammenlignes med. ---- Det er således denne sammensætning af kultur og miljø, Steen fødes ind i og vokser op i.

Side 3.

Steen fødes 11. Oktober 1782. --- Ved fødslen er han så svag, at ingen forventede han overlevede. Han blev derfor hjemmedøbt allerede dagen efter. En måned senere, 6. November, er han imidlertid blevet stærk nok til at kunne 'fremstilles' i kirken. Og det gik ikke stille af. Han var omgivet af pragt og fornemhed, som med hans senere livsforløb, næppe har lignet den person som blev til Steen Blicher. Trods denne start på livet, omgivet af adelige og rige folk, så blev Steens liv fattigt. --- **Han blev båret af ingen 'ringere' end Kammerherreinde de Schinkel til Hald, og fadderne var Kammerherre Friederich de Schinkel til Hald, Oberstløjtnant von Waldow, etatsråd Steen de Steensen og hans frue Mette Elisabeth de Schinkel til Aunsbjerg.**

Steen fik i dåben navnet : Steen Steensen Blicher. --- Næppe nogen tvivl om, at det var et 'opkald' efter Etatsråd Steen de Steensen, som Steen i øvrigt senere fik stor tilknytning til.

Men i Steens eget hjem, var der ikke udtalt lykke og gode dage. Kirstine Marie var svagelig. Steens far Niels omtaler hende som en from og god kvinde, men meget sindssvag. --- Efter Steens fødsel sank moderen ned i et tungsind, og drengen blev 'fremmed' for hende. Det udviklede sig frem til hendes død i 1820, og i tiden frem hertil, sad hun mest hen i sløvhed med til tider 'vanvidsanfald' som det er udtrykt. Ingen har nærmere beskrevet hendes egentlig lidelse, eller mulig årsag og sammenhæng. Vi ved således heller ikke, om der skulle være tilsvarende arvelige lidelser i hendes slægt. --- Eller det blot er begrundet i det liv hun kom til at leve. Hun var ud af en 'stolt' slægt, men kom til at leve i fattigdom, der nærmede sig usselhed. Niels var om muligt endnu dårligere til at holde sammen på sin økonomi, end hans søn Steen senere i livet kom til at udvise, og embedet gav ikke megen indtægt. --- Og hendes mands opmærksomhed samlede sig mest af alt om litteraturen, et område jeg senere vender tilbage til. --- Således et fattigt præstehjem, men med et stærkt 'stænk' af adelighed. Det må have været en 'kraftig' og vanskelig 'kop the'.

Steen knyttede sig til faderen, og det blev et godt og nært forhold livet igennem, et forhold som fik afgørende betydning for ham, både som menneske og digter.

Steen var enebarn til han var næsten seks år, hvor broderen Jens blev født. Der kom flere søskende efter Jens, men de døde alle kort efter fødslen. Der kendes ikke meget til disse børn, men én pige omtales. Hun blev født i 1792 og døbt Edel Mette Elisabeth Schinkel Blicher, således med tydelig tilknytning til adelsfamilien på Aunsbjerg. Men også hun døde som barn. --- Der var ensomt i præstegården og pengepungen var altid tom. Niels tog derfor et par unge mænd fra egnen til sig som elever, som en slags huslærer for familierne. De var dog lidt ældre end Steen, og fik ikke nogen egentlig betydning som kammerater. Men Steen fik undervisning sammen med dem, og kom således tidligt til at lære sprog og historie. Steen var egentlig sent udviklet og slet ikke særlig lærenem som barn. Men alligevel satte hans far Niels ham til at lære latin som syvårig. -- Faderen Niels var en god lærer og pædagog og foran sin tid. Han var kærlig og mild, og klar modstander af 'skoleprygleri'. Såvel Steen som de to drenge, som præsten havde med i undervisningen, viste alle god indlæring. --- Den tidlige skolegang hos faderen, gav Steen et godt og fyldigt grundlag for hans fremtid, et grundlag der fremmede hans senere store sproglige interesse og dygtighed. -- Han blev sproglig dygtig.

Moderens sygelighed har været en belastning i hjemmet, og ikke mindst for en dreng som Steen. Men hans far har udfyldt denne mangel i hans liv på en god måde. Steen skriver senere i et digt om 'faderkærlighed' bl.a. nogle linier som følgende :

*Den moderløse finder
hos faderen sin trøst,
Og livets kilde rinder,
af mandens hård bryst*

Det vides at Steen i længere perioder har været på Aunsbjerg hos familien der. Det sættes nok en del i sammenhæng med moderens sygdom. Aunsbjerg har sikkert af samme grund fået en særlig plads i hans liv, med værdifulde minder. Aunsbjerg er udgangspunkt for mange af Steens senere noveller. Granonklen Steen de Steensen, har haft en god påvirkning, og medvirket til mange gode oplevelser. Han har været med på jagter, såvel sammen med sin granonkel som med skytten Vilhelm, som han ligeledes fik et nært forhold. Om Vilhelm berettes, at han fortalte

Steen mange historier, om spøgelse og herregårdsfortællinger. Den slags fortællinger kan jo udmærket have inspireret Steen til mangt og meget af, hvad han senere har skrevet. Steen fik lov at færdes overalt og 'blande' sig med alle, og færdes i såvel i skov som på mark. Det har været et rigtig spændende fristed, med en utrolig stor oplevelse for den lille dreng.

Men 'fruen' på Aunsbjerg, fik aldrig en tilsvarende plads i Steens oplevelser. Det berettes at hun behandlede Steen som en dukke, som et 'legetøj'. Videre fortælles det, at hun yndede at klæde ham i silkestof, såvel i kjole som i vest og bukser, ja endda håret 'sat op'. Det var ikke noget for Steen. Han skulle desuden tiltale hende som 'søde bedstemor', og udtale den ortodokse opdragelsesordlyd, at 'hans vilje sad i hendes lomme'.

Steen var en begavet men også følsom dreng. De forhold han mødte, har givet ham en oplevelse af en herregårds særlige forhold og interne liv. --- Steen kom også til tider på herregården Hald. Men det var anderledes end på Aunsbjerg. Der er dog ikke noget der tyder på, at Steen har haft ubehageligheder på Hald. Men landsdommer de Schinkel var berygtet for sin råhed og tyranni ikke blot overfor de lokale bønder, men langt omkring i landet. Han var adelsmand, med stort 'ADEL'. Han omgav sig med stor ødselhed, en udtalt levemand, og holdt store gilder. --- Familien Blicher har ofte være med til disse store fester på Hald.

Jo, Steen har fra sine barneår, fået kendskab til samfundets store forskelle, mellem høj og lav. Det vi i dag kalder klasseforskelle. Men der er ikke noget der tyder på, at man så sådan på tingenes tilstand. Noget peger på, at der lå den accept heraf, og at man så samfundet opdelt i 'Stænder'. Vi befinder os i enevældens dage, hvor de enevældige konger regerede, med kontakt til folket via en 'stænderforsamling', altså hvor de enkelte opdelinger, grupperinger el. 'byrd' i samfundet var repræsenteret. Der var adel, gejstlige, borger- og bondestand. De to første var de privilegerede. Altså var præstestanden højt placeret, hvilket skal nævnes i de sammenhænge der omtales her. At få adgang til adelige kredse og f.eks. deres fester, det ville næppe forekomme for andre 'stænder' end den gejstlige, bort set fra enkelte eksempler fra f.eks. rige borgerlige forretningsfolk som bl.a. rige købmænd. Der kendes eksempler herpå, hvor sådanne endog kunne blive en del af et kongeligt fællesskab.

Noget tyder på, at Steens barndomshjem var præget af en lige værdighed for høj som for lav. Der er omtalt et eksempel herpå, hvor det berettes, at kom der 'Rakkere' til huse, blev de budt indenfor som andre gæster. 'Rakkere' var en befolkningsgruppe, der var udskilt fra den øvrige befolkning, og måtte 'slå sig igennem' med arbejde andre ikke ville påtage sig, eller med direkte tyveri og røveri. Ofte 'rakkede' de rundt i landet, andre søgte fast ophold i og ved store skove. Steen skriver senere i livet historien 'Røverstuen', som netop giver et billede heraf.

Steen har således fra barns ben, oplevet alle typer af mennesker i samfundet på nært hold, og efter alt at skønne, med en værdighed han har bragt med sig i sit liv som digter. Uden det grundlag, havde vi måske aldrig fået de fantastiske beretninger om livet 'der ude' i de 'lave klasser'. Når Steen var på Aunsbjerg, forbød 'nådigfruen' som han kaldte fruen på Aunsbjerg, ham at lege med 'folkenes' børn, og at han skulle være klædt som et 'adelsbarn'. Men hjemme i præstegården var der en modsætning. Her omgikkes han alle, og havde selskab med karle på præstegården, og sugede megen folkelig indsigt til sig, lyttede til mangt en folkelig historie, som siden fik sin plads i digtningen. Der omtales en karl der hed Jørgen. Af ham lærte han mange sagn og eventyr at kende, ligesom han også have en del overleveringer om vejrforhold etc. Når der var mulighed for det, kom han også ud med skytten, og har her modtaget megen god indsigt i jagten. --- Steens far Niels, har givet Steen et rigtigt godt fundament til Steens videre liv, med en værdighed og respekt for selv den 'mindste/laveste' i samfundet. Dette sammenkædet med en oplevelse af naturen og dens påvirkning af os mennesker. Hertil hedens nøjsomme liv, der også må antages at have afspejlet Niels's livssyn om det nøjsomme, og billedet på, at man trods det, kunne leve et liv der. Vi befinder os på det tidspunkt, hvor tyske kolonister levede på heden og dyrkede kartofler. Bedst kendt under udtrykket 'kartoffeltyskere'. Oplevede en skovplantning fra omkring 1790, der viste sig at være mulig til en skovbevoksning. Hertil dyre- og fuglelivet, og jagtens oplevelser. --- Bonden på Steens hjemegn, levede meget fattigt. De kunne med nød og næppe holde mad på bordet. Men strømpebinderiet, gav et rimeligt udbytte, dog med den konsekvens, at det egentlige om end beskedne landbrug, blev forsømt. --

Alt dette har påvirket Niels og sønnen Steen. De så det måske netop som *'at der ud af det intet, trods alt kom noget godt'*.

En digter benytter sig meget ofte af oplevelser fra livet, som en slags 'skabelon'. Nogle af de i digtningen forekomne kvindelige elementer, har stor identitet til de piger og unge kvinder han lærte at kende i sin barndom og ungdom. --- På herregården Hald, hvor han således kom en del i sin barndom, var der en noget ældre datter Charlotte Amalie de Schinkel, således en niece til fruene på Aunsbjerg. Historien samler sig om, at Charlotte Amalie forlovede sig med en borgerlig løjtnant, som hun havde mødt såvel på Hald som på Aunsbjerg. Men hendes far havde fået kendskab hertil, og blev vred. Enten straffede han datteren med at lukke hende inde på sit værelse, eller også var det Charlotte Amalie selv, der valgte at forestille sig syg.

Steen var 7 år på dette tidspunkt, og Charlotte Amalie 9 år ældre, d.v.s. 16 år. Hun beskrives som erotisk 'fremmelig', og havde lært en del herom, af andre kvinder i det højere samfundslag. Det berettes, at hun meget tidligt var omsværmeth af bejlere. --- Hun fik Steen til at underholde sig, og han læste op for hende bl.a. af Millers 'Sigvard'. Det berettes ligeledes, at denne roman påvirkede hende meget. Hun yndede at sidde med han på skødet og tale med ham om erotik, og at han også engang ville kunne glædes derved. --- Vi møder bl.a. elementer fra denne historie i Steens senere novelle 'Eneste barn'.

Omkring 1796 blev Niels Blicher forfremmet til et større embede i Randlev ved Odder. Her boede Steen således en tid, før han kom på latinskole i Randers. Steen er 14 år, og her møder han en gift pige på 16 år, som netop samme år var blevet gift med en læge. Det skal tilføjes, at en gift pige på 16 år, ikke var usædvanligt dengang. Pigen hed Maren Hartmann. Manden rejste en del ud i landet for at finde en passende praksis, og imedens trøstede hun sig med Steen. Hun kyssede og krammede ham selv i andres påsyn. Steen selv blev meget forelsket i hende. Men historien varede dog kun kort, for Maren måtte flytte med sin mand til en ansættelse på Als. --- Oplevelsen fik stor betydning for Steen, og der trækkes visse sammenhænge frem herfra i den senere novelle 'Sildig opvågning'. Historien blev også skelsættende i Steens overgang fra barndommens verden til den kommende 'voksenverden', men som en kortvarig 'lyksalighed'.

SKOLEGANG.

Steens indledende skoleundervisning var som tidligere beskrevet, foregået hos hans far Niels. Her havde han fået et rigtig godt fundament. Men nu var tiden kommet til at Steen skulle på latinskole i Randers. Det var eftersommeren 1796, omkring 14 år gammel. --- Det var dog langt hjemmefra. En årsag hertil kan være, at skolens rektor Estrup var én af faderens venner. Hertil måske også det, at der var familie i omegnen af Randers, tre farbrødre, hvortil Steen kunne komme og holde ferie. -- Hvor Blicher boede i Randers vides ikke med sikkerhed, men da hans første trykte digt var et begravelsesvers over en galanterihandlers kone, kan det antages, at han har boet der. I efteråret 1799 bestod Steen den afsluttende eksamen fra latinskolen, artium, som var datidens benævnelse herfor, med udmærkelse, og kunne således hævde familiens ære. Han omtales som meget ihærdig op under forberedelsen til denne eksamen, især påskønnet af rektor Estrup og prorektor Lund, som begge efterfølgende omtales af ham med megen taknemmelighed. Steen havde ikke blot fået et fyldigt grundlag i sprog, især latin og græsk, men hans humanistiske dannelsesideal blev udviklet og forstærket, ikke mindst i kraft af rektor Estrups undervisning.

Men Steen forsømte ikke sin forbindelse til 'bondelandet', bl.a. ved hans ferier og kortere besøg hos sine farbrødre. Her lærte han også at kende til egnen omkring Fussingø og Tjele. Af kammerater fra Latinskoletiden kan nævnes Jens Lyngby, senere præst på Tunø, Carl Luno, ligesom et venskab med Poul Egede Glahn, der er den direkte årsag til, at Steen senere blev huslærer på Falster ved dennes familie. Ingen af disse skolekammerater knyttedes han dog særligt til. Det var i højere grad hans fætre fra præstefamilierne i omegnen. Det var Borup-præstens to sønner, Jens Christian, senere præst i Understed, og Laurits, senere præst i Vildsted og Sønderholm. Han læste efterfølgende teologi sammen med de to.

Hertil præstefamilien i Vorning, hvor der var en søn, der senere blev præst samme sted efter faderen, samt to døtre, den ene blev gift med en apoteker i Skive, den anden med en farver i Hjørring. --- Selv har Steen ikke skrevet særlig meget om sin latinskoletid. Visse noveller sættes dog i relation til hans oplevelser fra den tid, men uden dog at kende til faktiske sammenhænge.

Med afslutning af latinskolen, er et væsentlig afsnit af Steens liv også slut. Der skrives 1799, det betyder at Steen er 17 år. Han kommer til København for at studere teologi. Men inden jeg går videre om den del af hans liv, vil jeg standse op og se på det 'dannelsesgrundlag' der ligger. Her skal vi se nærmere på, hvad hans far Niels egentlig var optaget af. Niels blev ikke den 'berømte' digter eller forfatter, selvom han dog slog igennem i en høj alder. Men han var et udgangspunkt for det, der senere gjorde Steen til den berømte og kendte digter, som tilfældet er.

Meget tyder på, at Steen har oplevet en lys og god barndom og opvækst. Det er et godt grundlag at have med til det videre liv. -- Men egentlig ved vi meget lidt om, hvordan Steen selv har oplevet sin latinskoletid. Jeg efterlader mig opfattelsen af, at denne ikke uvæsentlige del af hans liv, har været 'positiv', som også ovenfor antydtes. Således et 'positiv' supplement til barndommen og livet i det 'hjemlige'. Hertil måske netop den nære familie tæt ved Randers --- Som en sammenligning hertil vil jeg tilføje, at Grundtvig (1783-1872), altså eet år yngre end Steen, på samme tid gik på latinskole i Århus. For Grundtvig var dette 'tidsspilde'. For ham var skolens lærere kedsommelige umuligheder. Det er fra denne tid, at Grundtvigs senere velkendte begreb 'den sorte skole' stammer. --- Altså således to forskellige 'vinkler' på indgangen til 'det videre livsforløb'.

Steen var sprogligt begavet. Hen ad vejen i livet tillærte han sig færdigheder i flere sprog og kendskab til endnu flere. Fra den litterære verden, var tiden præget af digtere og filosoffer fra oldtiden. Det var således påvirkningen fra faderen Niels og som jeg må antage, fra latinskolen. -- I den sammenhæng omtales forfattere fra oldtidens storhedstid under romerriget bl.a. Livius, Vergil, Horats og Ovid. Det var blevet en tilegnelse af kundskab, måske mere end en egentligt sammenfald af livsfilosofi.

Livius (59 f.kr. - 17 e.kr.) var egentlig historieskriver, og forfatteren af Roms historie. Hvor ukorrekt vi i dag ved denne beretning i alt i 142 bind er, så har den givet et billede af nogle værdinormer, der har haft opmærksomhed, også på Steens tid. ---

Vergil (70 - 19 f.kr.) var romersk digter, måske mest kendt for sine 'heltepos' og 'hyrdedigte'. Kendt for digtet om trojaneren Æneas, som efter Trojas fald drog ud og grundlagde det romerske rige. Skrev desuden lærerigt om landbrug. --

Horats (65 - 8 f.kr.) vel én af oldtidens mest betydelige digtere, med en vis betydning i eftertidens æstetik. Der findes en samling af 'Oder' (bøger) med lyriske digte, med temaer om 'nyd livet, det kan blive for sent'. Der er bøger om datidens Rom. Ud over digte også prosa om moral og litterære emner. ---

Ovid (43 f.kr. - 17 e.kr.) Romersk digter, mest kendt for kærligheds- og erotiske digte. Heraf er tre i dag på dansk, 'Metamorfose' (1831), 'Elskovskunsten' (1917) og 'Fasti' (1945). Blev af kejser Augustus bortvist fra Rom, under dennes kampagne mod Roms 'lastefulde liv'. ---

Af de her nævnte oldtidsdigtere, var Ovid nok den mest 'livsbekræftende' digter, om det at 'leve' og om at 'glædes'. Derfor skal det nævnes, at Steen's far Niels, var meget optaget af Ovid, hvilket naturligt også kom til at præge Steen. Ovid bliver også indirekte citeret i flere sammenhæng i Steens videre digtning.

Hertil skal så føjes heltesagnene om den keltiske sagnfigur Ossian (se Appendix), der var kommet til landet i tysk oversættelse omkring 1769 og på dansk i 1790. Steen indledte i virkeligheden sin litterære karriere ved en nyoversættelse heraf 1807 - 09. Steens romantiske oplevelse af den jyske hede og hans senere digtning herom, er utvivlsomt præget af 'Ossian's digte'.

--- Således en kortfattet litterær indgang til Steen's videre forløb. --- Men i den 'samlede livspakke' frem til dette punkt i livet og tiden efter, skal føjes elementer, der uundgåeligt har givet Steen 'stof' til eftertanke, nemlig 'overlevelse'.

Steen var født som meget svagelig, og ingen forventede har overlevende. Der var stor dødelighed i familien. Flere søskende døde enten som spæde eller ret tidligt som børn. Men intet peger på en årsag hertil. Dengang var der stor børnedødelighed, men en evt. arvelig årsag, findes der heller nogen antagelse om. Det må henstå som ubesvaret. --- Men Steen overlevede. -- Engang som barn, var rektor Schiødt fra Randers på besøg i Vium. Han 'legede' med drengen så voldsomt, at Steen slog hovedet imod loftet, så han besvimede, og som det udtrykkes, at han kun kom til bevidsthed 'med nød og næppe. -- To gange er Steen 'faldet ned', den ene gang fra et loft, den anden gang fra et træ, hvor han ligeledes mistede bevidstheden. --- Fra hans skoletid i Randers, forsøgte han engang at svømme over Randers Fjord, men var ved at drukne, og blev kun reddet, fordi der var en kammerat i nærheden 'som kunne svømme', for det var Steen ikke god til. -- Tilsvarende fra den tid, var han engang sejlet ud i en lille båd som han stagede sig frem med, uden at have set sig for. Der kom et sejlskib, en Galease på fjorden, for fulde sejl. Steen havde ikke en chance for at stage sig fri af at blive sejlet ned. Han blev alene reddet derved, at Galeasen stak for dybt, og satte sig fast i en mudderbanke. --- Selv omtaler han i sine erindringer, at han er væltet 34 gange i vogn, de to gange var med løbske heste. Den ene gang fik han armen af led, den anden kom han så meget til skade, at han fik en langvarig og farlig sygdom som følge af heraf (1837, herom senere). --- Nogen rytter var Steen ikke, men har dog forsøgt sig, med mindre gode resultater. --- Om det at være jæger, skriver han selv, 'at det er farligere at være rytter eller køre med vogn'. -- Af vådeskud er han dog kun 'truffet' to gange, af den ene bar han skrammer resten af livet. --- Som han selv udtrykker det, er det kun fire gange, han har været nær ved at blive skudt under en jagt. ---- Her stopper jeg rækkefølgen. Der kan føjes mere til, men det hele skal blot fortælle om, hvor 'farligt' og utrolig 'heldig' Steen har levet og overlevet. ---

STUDENTERTIDEN (1799 - 1809)

Den 12. November 1799 blev Steen indskrevet på Københavns Universitet. Meget tyder på, at Steen var ved godt mod og så frem til det der nu skulle foregå, og således vandre videre i familiens traditioner. --- Alligevel tog det 10 år at gennemføre teologistudie, der måske dengang var normeret til 2 eller 3 år. Krigen i 1801 og 1807 har givet vis sat sine spor, og 'forstyrret' forløbet. Hertil også en sygdomsperiode, der omtales nedenfor. --- Men der er også meget der tyder på, at Steen har haft lidt svært ved at beslutte sig til det liv og den 'præstegerning' som skulle følge. Steen havde også interesse for mange andre ting. -- Jeg vil efterlade den betragtning, at lysten til det afgørende og afsluttende studie ikke længere havde den fulde opmærksomhed. -- Steen var friluftsmennesket, der desuden ville være digter. Eftertiden viser, at han virkelig blev digter, tilmed med et meget omfattende arbejde. --- Der var 'andet' i Steens verden, end at blive præst. Men at blive præst var et levebrød, der måske samtidig kunne give grundlaget for 'alt det andet' i Steens verden. Han havde ikke andet for øje, end at blive digter. ---- Og han var i gang som digter, -- En række digte ligger tilbage til denne tid.

Et lille digt fra hans 'Jyllandsrejsen' giver et billede af hans oplevelse af studietiden.

*Indsluttet udi mit Studenterbur
Jeg saae kun lidt til den frie Natur
I Vaarens yndige Rosenskjær.*

Han blev mobiliseret til kampen den 2. April 1801, men det forekommer ikke at have givet særlig påvirkning efterfølgende, f.eks. i form af digte eller breve herom. Den gamle godsejer Steensen fra Aunbjerg døde, men heller ikke det har forledet ham til et lig-vers, selvom netop lig-vers var hans litterære begyndelse over sine bekendte. -- Men i sommeren i 1801 blev han ramt af en sygdom, der trak han bort fra studierne. Efter hans egen mening blev han syg af for megen badning. Badning var kommet på 'mode' på den tid. -- Selv mente han at være 'brystsvag', d.v.s. tuberkulose, eller nervesvækkelse. Han blev meget svag og kunne næsten ikke slæbe sig selv hen over gulvet. Men opgivet af lægerne valgte han sin egen 'recept' "med ondt skal ondt fordrives", og tvang sig selv til ivrige legemlige handlinger. --- Det hjalp ham videre. Men som det siges, havde det været tuberkulose, havde sygdommen været i sin seneste fase, og da ville han være død ved det han valgte at foretage sig.

Der er derimod en stor sandsynlighed for, at Steen havde haft gigfteber, der er en bakteriesygdom, der angriber led og hjerte, og kan efterlade skadede hjerteklapper. Steen havde resten af sit liv et svagt helbred, som ikke mindst i 1837, var nær ved at tage livet af ham endnu engang, og som efterfølgende antages at være et anfald af den lidelse en gigfteber efterlader sig.

Steen havde tiltro til 'naturens egne virkemidler', såsom kolde bade i fri natur, at færdes til fods og ikke i vogn etc. For at få rigelig motion og oplevelser i naturen, tog Steen et job som huslærer på herregården Holgershaab på Falster. Det var tæt på Gunslev, hvor én af Blicher-familiens slægtinge var provst. Blicher-navnet havde derfor en god 'klang' på egnen. Hans elev hed Lauritz Foss. De blev venner for livet. --- Opholdet her gav Steen mange gode oplevelser. Han kom meget ud, og Steen havde jo fra sin opvækst et godt grundlag for at begå sig i alle 'lag' af samfundet.

I Provst Blichers hjem var der fire døtre. Én af dem blev senere gift med Grundtvig. Det var et hjem hvor Steen befandt sig meget vel. Som det er utrygt, -- der var venskab, frihed, orden, skønhed, fin levemåde og vittig samtale, -- alt stemmede sindet til glæde. Grundtvig selv har skrevet herom sådan:

***Var i denne Kreds jeg blevet
Gladere jeg havde levet.***

Men her traf altså Steen og Grundtvig sammen, men Steen har ikke selv skrevet herom. De var diamentrale modsætninger, og Grundtvig har på dette tidspunkt næppe givet Steen nogen særlig oplevelse af mødet mellem dem.

Steen blev på Holgershaab til efteråret 1803, og fortsatte sine studier i København. Hans far havde som tidligere omtalt, fået embede i Randlev ved Odder, og Steen delte frem til 1807 sit liv mellem lange sommerophold i Randlev og sit '**frit intensive studie**' i København, som han selv udtrykker det. Selv siger han at han mest opholdt sig på det Kongelige - og Universitetsbibliotek. Det er ligeledes netop i den periode han arbejdede med oversættelse af Ossian, hvilket har krævet meget arbejde. Steen havde en stor sproglig dannelse. Han havde sprogrøver i svensk, fransk, engelsk, tysk, italiensk, hollandsk, og havde kendskab til russisk. At dette skal ses i relation til, at 'vide mere derudefra', om andres litteratur, for at han selv kunne udvikle sig som digter. -- Det skal tilføjes, at Oehlenschläger og Ewald, som litterære personer, var Steens forbilleder i hans egen tid. ---

Om Steens omgangskreds i København ved vi ikke ret meget. Der var nogle fætre af Blicher-familien, hvis venskab varede ved. Men en række personer, der senere fik anerkendelse både som teologer, skuespilledere og i litterær sammenhæng, har der også været. Tiden var præget af kritiske holdninger til mangt og meget i tiden. Verden omkring var præget af krige, bedre kendt som Napoleons krigene. Oehlenschläger skriver bl.a. omkring dette tidspunkt følgende udsagn:

***Lad andre klage over at tiden er ond.
Jeg klager over den er ussel ---- Thi den mangler lidenskab.***

Vel sker der meget i Steens verden i denne tid. Det gør det vel for ethvert menneske i den yngre alder. --- Vi er nu nået til tiden omkring 1807, hvor landet var i krig mod Englænderne, p.gr. af vor tilknytning til Napoleon. Det er også året, hvor Steen får sin første debut i offentlig tryk, nemlig med et lig-vers i Århus Stiftstidende. Det var i øvrigt en almindelig form på datiden, netop at skabe poesi ved enhver særlig lejlighed. Selv var han 24 år og lig-verset er over en veninde fra Randers på 28 år. Han er begyndt at tænke over livets realiteter og afslutning, eller en 'forgængelighedsfølelse'. Steen blev yderligere meget berørt af døden, da han et par år senere måtte opleve, at hans ven fra Randlev, degnen la Cour døde.

I slaget om København i 1807, deltog Steen i studenterkorpset og så på bombardementet. Studenterne var ivrige efter at komme i 'ilden', men fik ikke lov til det af overkommandoen. De måtte nøjes med vagttjeneste, hvilket ikke passede 'skytten' Steen. --- Hele situationen blev af Steen set som noget 'usammenhængende'. Det lille Danmark var for ham blevet faldet i ryggen, af det 'rovbegærlige' England.

Steen gik i de første krigsår og vaklede mellem to veje i at komme videre, nemlig at arbejde sig ud af frustrationen, eller 'drømme' sig bort fra den i 'digting'. I 1806 havde Steen fået et legat til bolig på Valkendorfs Kollegium. Men på grund af krigen blev Steen et helt år i Randlev, og her er der intet tegn på, at han beskæftigede sig med teologien. Ingen tvivl om, at faderen Niels har søgt at få Steen til at afslutte sine studier, og da Steen langt om længe vender tilbage til København, gav han sig helt hen til at læse op til den afsluttende teologiske eksamen. Dog skal tilføjes, at midt i denne eksamenslæsning, udkom anden del af hans oversættelse af Ossian (Ossian se Apendix) i januar 1809, og i april sammen år 'endelig' en afsluttet teologisk eksamen. -- Steen blev dog i København resten af året, og oplevede også en god anmeldelse af sin Ossian oversættelse. Den 10. december samme år, tog han 'kateketisk' prøve på det dengang nyoprettede pastoralseminarium. Tredje nytårsdag prædikede han i Regenskirken, men havde da allerede bestemt sig for at gå skolevejen. Allerede i november havde han søgt ansættelse ved 'den lærde skole' i Randers. Ønsket om at skaffe sig et levebrød, har sikkert været det væsentlige heri, for Steen vidste godt selv, hvad han ville, -- nemlig være digter.

SOM ADJUNKT I RANDERS (1810 - 1811)

Steen havde allerede i slutningen af 1809 søgt stilling som underviser ved hans tidligere latinskole i Randers. Den daværende rektor Lund, der på Steens elevtid havde været konrektor, var dengang hans afholdte og respekterede lærer. Steen tiltrådte som konstitueret adjunkt i marts 1810. Han gik til opgaven med stor fortrøstning og de bedste intentioner. Men 'verden' var blevet en anden for den unge Steen. Fra det frie ungdomsliv, var han nu midt i livets virkelighed, der absolut ikke passede til Steens temperament. Nok havde han været huslærer på Falster, men under ganske anderledes frie vilkår. Her havde han helt selv bestemt tid, sted og indhold, og havde taget undervisningspligten meget let. Fra hans egen grundlæggende skoledannelse hos hans far, havde han mødt en pædagogik han selv var optaget af at viderebringe, men som var utænkkelig og måske ikke anvendelig at skulle praktisere i en klassesammenhæng, på en 'terpeskole' som latinskolen. --- Nej, det blev ikke til nogen lykke. -- Ansættelse varede kun fra marts 1810 til november 1811.

Dog kom der allerede en kongelig udnævnelse til stillingen allerede den 14. April 1810, så der ikke længere var tale om en konstituering. Men forholdet til Rektor Lund begyndte hurtigt at 'kølne' og nærmede sig til åben krig. --- Gad vide hvordan han egentlig havde forstillet sig sine embedspligter som 'underviser', tilmed på den skole han selv have gået på en halv snes år tidligere ?? For Steen blev det en slendrian af format, der mest af alt tegner en profil om arrogance. Der er eksempler på meddelelser til rektor Lund om følgende: **'Jeg meddeler jeg formedelst vigtigt forfald ej kan møde i Eftermiddag tilkendegives ærbødig. S. S. Blicher.** --- Et andet: **'At jeg ikke kan komme paa Skolen i Eftermiddag mældes ærbødig. Blicher'**. Et tredje eksempel: **'I dag læser jeg kun fra 8 til 10. Blicher'**. --- Det resulterede selvfølgelig i, at han personligt lagde sig ud med rektor Lund, netop den person han i sin tid havde 'højagtet'. På landsarkivet i Viborg, findes en protokol fra Latinskolen fra den tid, der beretter hvorledes rektor Lund på et læremøde søgte at få denne slendrian bragt til ophør. Deraf fremgår, hvorledes Lund spørger om, hvorledes de ledige timer i en lærers fraværd, kan besættes. Blichers svar var, at det må **'skoledirektionen'** afgøre. --- Skoledirektionen var reelt direktionen for de lærde skoler, der hed Dansk Kancelli. --- Der udspiller sig en længere drøftelse om dette, og om hvad der bør være gyldigt. Rektor anser sygdom som eneste lovlige grund, men Steen er helt uenig heri, og mener at **en person i et 'kongelig eedsvorent Embede' bør have den 'fidem' (myndighed til at attestere), at hans egen skriftlige tilståelse er nok !!** --- Som en afrunding af arrogancen medtages her endnu et eksempel. --- Rektor vil vide, hvordan man får overholdt frikvartererne, hvortil Steen svarer følgende: **'Jeg for min Deel kan umuligt iagttage Kvarteret mellem 9 ¾ og 10 ¼, da det er min eneste Tid at spise Frokost, og Vejen hen og hjem medtager hele Kvarteret'**. Rektor mener at manden bør rette sig efter embedet. Steen giver hertil det svar, at han ikke kan indrette sig på anden måde.

Her et billede af 'Steen Blicher', der med de fineste eksaminer straks blev embedsmand. Det skal tilføjes, at Rektor Lund ikke i almindelighed udviste tilstrækkelig håndfasthed i sin ledelse, og at der i læregruppen, som Steen i øvrigt var talsmand for, var megen utilfredshed.

Så måske var der en stiltiende støtte fra omgivelserne. Hertil det forhold, at Steen havde giftet sig, ikke blot med en ung kvinde Ernestine, der var præsteenke, men samtidig til en formue. Han havde fået 'eget hus', og rigelig med penge, i forhold til hans tidligere liv. -- Og ingen tvivl om, at hans store drømme om en kommende karriere som digter sad så fast i ham, at det gav ham en indre selvfølelse og oplevelsen af sin 'ret' til arrogance. -- Men Steen havde endnu ikke bevidst sin egen formåen som digter, det er altså alene på egen indbildning og forventning.

Men rygterne om forsømmelighed nåede til 'Skoledirektionen' udenom rektor Lund, men Steens reaktion var med en 'fornærmende uskyldighed'. Han fortsatte sine forsømmeligheder på samme måde som hidtil. Samtidig blev tonen overfor rektor Lund skærpet, hvilket medførte en skarp irettesættelse den 11. august 1811. Steen søgte derpå sin omgående afskedigelse, og med krav om en undersøgelse, for at blive renset. Undersøgelsen blev dog afvist, ligesom en 'øjeblikkelig' fratrædelse. Han fik en anmodning om at passe sit embede til skoleåret sluttede. Men hans fortsatte utilbørlighed betød dog, at han i oktober 1811, fik sin afskedsanmodning godkendt og således blev Steen på skolen til november 1811. --- Forløbet havde imidlertid gjort det vanskeligt for ham at søge præsteembede efterfølgende. -- Steen drømte fortsat om et liv som digter, og ventede kun på at komme rigtigt i gang, -- i et landligt miljø. --- Et par digte fra den tid 'Tidens flugt' og 'En barndoms drøm', fortæller med hans egne ord herom. -- Han søgte nu hjem til faderen i Randlev, hvor faderen stadig havde elever boende, og som Steen indgik i undervisning med. Steen blev forpagter af faderens 'præstegård' og var her frem til 1819. Under Appendix kan man se, at Steen i denne periode skrev nogle digte og skuespil, ligesom den kendte rejsefortælling 'Jyllandsrejsen' blev skrevet.

Forløbet viser imidlertid et karaktertræk ved Steen, billedligt som 'overdreven selvtilid', 'uligevægtighed', 'hidsighed' og 'rethaverisk'. --- Disse karaktertræk kom til at præge Steen hele livet. Det er væsentligt at forholde sig hertil, når vi 'vandre' videre ind i hans liv. Et andet og afgørende karaktertræk var Steens totale mangel på økonomi. Når han havde penge brugte han dem. Han og ikke mindst Ernestine, kunne lide at 'flotte sig'. Steen var hele livet igennem forældet.

Det er et yderligere forhold at tage med både her og nu og i hans fremtidige liv. Som omtalt havde Steen giftet sig med Ernestine, og det tilmed til en formue. Steen giftede sig så snart han havde fået embede. Alt dette midt under tumulten på Latinskolen. Steen havde fået råd til et hus i Randers, og pengene han var 'kommet til' gik ham nok lidt til 'hovedet'. Men ægteskabet var en stor skuffelse, hvilket helt brød med hans drømme herom fra ungdommens år.

Ernestine var født Berg, men gift med en Blicher. Hun var af præsteslægt, født i 1793. Hendes far levede af skriverarbejde i København, men i stor fattigdom. Derfor blev Ernestine sendt til en onkel der var præst i Vivild, pastor Berg, indtil denne døde i 1805, hvorefter Blichers farbror Peder Daniel Blicher i Spentrup tog hende i huset. Han blev kort efter enkemand, men beholdt Ernestine hos sig, og som beretninger siger, forlovede sig med hende på hendes konfirmationsdag. I 1808 giftede han sig med den kun 15 årrige pige. Ernestine skal have fået lov til fortsat at lege med dukker, samtidig med retten til at kommandere med tyendet efter eget behov. Hun fødte en søn Niels i sommeren 1809. Men i oktober døde hendes mand Peder Daniel Blicher. Hun arvede nu en væsentlig del af en stor formue, i alt 43.000 Rdl. --- Så lidt af en økonomisk beregning kan man nok ikke fratage Steen med dette ægteskab. -- Ernestine havde en karakter som en blanding af letsindighed, pertentlighed, utroskab og meget ringe ansvarsfølelse.

Det blev et ulykkeligt ægteskab, men har trods Ernestines fuldstændige mangel på respekt og værdighed overfor Steens drømme og den senere virkeliggørelse som digter, næppe haft indflydelse på Steens digterverden. Dog kan antydes, at Steen's digtning om kærlighedslykke ikke har sat sine spor, men derimod mere om 'ulykke'. Som omkring Steens mor, blev det omkring Ernestine. Der er ikke ofret mange ord om nogen af dem. --- Men arven var ved at være brugt op. De havde begge levet 'flot', og af økonomiske grunde måtte Steen søge præsteembede. Forpagterjobbet ved præstegården i Randlev, gav ikke fornødent økonomisk grundlag til familien. Steen havde søgt embede gennem længere tid, og i sin fortvivlelse over ikke at opnå det, havde han endda søgt stillinger som 'Skytte' ved nogle herregårde.

Det havde forvoldt store vanskeligheder at komme i betragtning ved flere ansøgninger som præst, men i oktober 1819, bevilgede kong Frederik den 6. endelig et lille embede, som præst i Torning og Lysgaard, et nabosogn til hans fødesogn i Vium.

BLICHER I TORNING (1819 - 1825)

Det var 'et fattigt kald', som det udtrykkes, Steen med kone og seks børn tiltrådte i vinteren 1819. Steen havde af venner lånt en del penge, og havde ved tiltrædelsen en ikke uvæsentlig gæld. Alligevel berettes det, at 'indtoget' i Torning foregik i statelig form, med fin karret og med to hvide heste for. Det viste sig snart, at indtægterne fra præstegårdens landbrug ikke kunne give overskud. Han søgte og søgte om hjælp fra alle sider. Det er således situationen ved Steens tiltrædelse som præst, 'derude på heden'.

Det er således fra denne tid, eftertiden forbinder Steen med jagtturene på heden, og som hedens digter. Vel var det netop livet for Steen. Det blev da også sådan, at når problemerne hobede sig op på hjemmefronten, lå det ikke til Steen af tage kampen op for at bedre det, eller løse problemerne. I stedet drog han bort. Måske ofte til selskabelighed, men oftere med 'bøssen' ud på heden. På disse ture 'derude', blev forberedelserne til digtningen i mange tilfælde lagt. Og i Torning begyndte han virkelig at tage fat på digtningen, en digtning der gennem hans liv blev utrolig omfattende. Meget af det han senere skrev, bære tydelig præg af såvel hans barndomstid, som hans vandringer på heden og de mennesker han her mødte.

Som det første digt i Torning skal nævnes digtet: '*Hedelærkens Velkommen hjem til Nattergalen*'. som er et velkomstdigt til Ingemann, som netop var kommet hjem fra en rejse. Under Appendix kan man se, at nogle kendte fortællinger netop er skrevet i denne periode, som f.eks. '*Jydske Røverhistorier*', '*Bautastene*' (digtsamling, bl.a. med '*I Skanderborrig Enge*', '*Det blæste en storm udi Kattegat*') og '*En Landsbydegns Dagbog*' (der var et gennembrud som novelleforfatter) m.fl.

Selvom der var små kår i præstegården, var der altid plads til en gæst, dog forudsat at den pågældende kunne affinde sig med den 'jævne levemåde'. En af de gæster der kom til at betyde meget for Steen, var svogeren F.G. Berg. Han var således bror til Ernestine, og var som barn ligesom Ernestine, blevet 'anbragt'. Han dog hos præsten i Virring, hvorefter han rejste ud som sømand, og i 1807 gik ind i flåden som Løjtnant. Blev dog senere uddannet som skolelære, lige netop hos Steens far Niels Blicher i Randlev.

Ud over rejser i Jylland, kom Steen ikke ud på de store udlandsrejser. Der var ture til Viborg når der blev spillet komedier. I de sammenhænge blev han bekendt med flere kgl. skuespillere. Der kunne også være tale om besøg hos fætter Laurids Blicher, der var præst i Vildsted ved Løgstør. Her kom Ingemann også på besøg, og fra Laurids Blichers familie tales om 'muntre besøg' af netop de to sammen.

Steen blev mere og mere bitter over, at han ikke kunne få legater til udenlandsrejser, såkaldte 'dannelsesrejser' ud i Europa, som så mange andre på datiden fik bevilliget, oftest af kongen. Således bl.a. Ingemann, Grundtvig og H.C. Andersen. -- Steen måtte nøjes med ture i sit eget lokale område, for her at 'dyrke' sin digtning og medleven i den hedebondens liv og vilkår, og deres sociale økonomi som 'strømpebinding, høravl, kalkbrænding, træarbejder, pottemageri, heste, får og svineavl, stofvævning og lidt fiskeri etc. Ja alt sådanne ting forgik der dengang på landet og det engagerede Steen sig i. Netop denne opmærksomhed og delagtighed skaffede Steen kontakt og venskab med formanden for Landhusholdningsselskabet Jonas Collin. Steen fik opsyn med husmandsbrug der havde fået bevilliget understøttelse, og var den der indstillede aktive landbrugere til økonomisk støtte til f.eks. moderne redskaber. --- Men venskabet med Collin blev også 'benyttet' af Steen som privat långiver til hans egen økonomiske forhold. Det blev til store summer, og ingen ved om Collin nogen sinde fik pengene tilbage.

Steen var ved at blive kendt og anerkendt. Fra flere sider kom der tilbud om at skrive i tidsskrifter, såvel fra København som Århus. Der var her tale om 'hurtige' honorarer, og det gik lidt ud over de større opgaver. Steen var også blevet anerkendt i store dele af befolkningen.

Hans delagtighed i Landhusholdningssselskabets arbejde havde bidraget hertil. Også fra officielle personers side, udtryktes der stor anerkendelse.

Hans litterære linie og gennembrud, er fra litterære sagkyndige udtrykt sådan, at Steen slår oplysningstidens og romantikken sammen, og former en personlig stil, med en meget konkret realisme, hentet fra hans egen verden. Og hvad er så 'oplysningstid og romantikken'. Det første er kendetegnet ved 1700-tallets periode. Det var nogle filosofiske, politiske og sociale drømme, især fra England og Frankrig, som havde en tro på samfundsmæssig og humanistisk sammenhæng, gennem udvikling af fornuften og om oplysning. Det en afgørende periode i tidens udvikling, menneskeligt og samfundsmæssigt. Fra samme tid har vi udtrykket 'oplyst enevælde', i den samfundsmæssige ledelse gennem kongedømmet. Denne betragtning var i høj grad påvirket af filosofen Voltaire, hvis betragtninger om en kongemagt var, at hovedopgaven skulle være at sikre 'almenvældet' (et udtryk vi også kender fra vor egen Grundlov), og om folkets oplysning og uddannelse. Et afgørende grundlag for den udvikling der fulgte frem til vor tid.

Men i begyndelsen af 1800-tallet opstår en anden bevægelse, 'romantikken'. Den opstår i Tyskland, og kan forekomme som et 'modtræk' til oplysningstidens filosofi. Et karakteristisk grundlag var nationalismen, der var klart begrundet i de krige der rasede på datiden. D.v.s. Napoleonskrigene, men også den industrielle udvikling, der sammen affødte en følelsesmæssig relation, overfor forandringerne og usikkerheden. Hertil en religiøs bevægelse omkring 'Gud og Naturen' som 'ET' (som en verden). Dette grundlag fik sit gennembrud i begyndelse af 1800-tallet, ja man sætter direkte årstallet 1802 som gennembruddets år. --- Altså her står Steen midt i alt dette. --- Men, påvirket af mange andre bevægelser tilbage i tiden, ja tilbage til vor tidsregnings begyndelse (bl.a. Ossian, se nærmere herom under Appendix), bliver stilen dog 'hans egen'. -- Præget af hans livs egen realisme. -- **Det der 'gør' St. St. Blicher, som forfatter og digter til det han var.**

Børneflokket er nu vokset til 7 + stedsønnen Niels. Niels var nu 15 år og blev sendt i 'farverlære' i Viborg. For Steen var det en stor økonomisk byrde, at forsørge de mange børn. Han skrev ikke meget herom i den periode, til trods for, at Steen gennem livet var kendt som meget 'børnevenlig', 'ansvarlig' og 'socialt bevidst'. Men dog udtrykker han det sådan, i sin erkendelse af de økonomiske vilkår han formåede, at sige **"Mine Børn ligger mig mest på Hjerte --- de maa blive Bønder og Håndværkere; dog også som sådanne kunne de være Guds Børn"**.

Steen blev mere end nogen den der beskrev hedebondens liv og virkelighed. Alt sammen bygget på sin opvækst og tiden som præst i Torning. Han udtrykker det som følgende: **"En Gjenstand, som næst Poesien er mit Yndlingsstudium"**. Med disse to 'yndlingsstudier' og en stor børneflokk, hertil en stor gæld og en hustru, han blev mere og mere fremmed overfor, drog Steen til Spentrup, til et sogn med et væsentlig bedre lønnet 'præstekald'. Det var efteråret 1825.

Blicher levede i en borgerlig opgangs tid, men da han var funderet i embedsstaden, 'hang han ved' det enevældige kongedømme. Det blev svært for ham at tilslutte sig borgernes kamp, men da han gjorde det, ville han selv bestemme form og stil. **Men han havde lært at forstå betydningen af, at 'have kongen med'. -- Ingemann og Grundtvig havde tidligt lært denne 'kunst'.**

PRÆST I SPENTRUP (1825 - 1848).

Nordlysperioden, Sveriges-rejsen, Himmelbjerg-møderne, sygdom og død

Steen havde søgt og fået det langt mere attraktive embede som præst i Spentrup og Gassum sogne. Det var en fordobling af indtjening fra embedet som præst i Torning, fra 600 til 1200 Rdl. om året. -- Det var her Peder Daniel Blicher havde været præst. Den person, der havde været gift med Steen's hustru Ernestine, og som var en del af slægtskabet 'Blicher', nemlig hans farbror, således Steens onkel.

Steen var også kommet i denne præstegård medens han gik på Latinskolen i Randers, og under hans tid som lærer samme sted. Det var herfra han havde 'hentet' Ernestine -- som enke -- tilmed som velhavende enke. -- Det var et godt 'kald', over gennemsnittet. Steen skriver til Collin, der sammen med Amtmand Schønheyder, var Steens støtter i denne ansøgning til embedet, følgende:

"Jeg var som ungt Menneske meget i min Oncles Huus, nød hans lærerige Undervisning, og har med ham plantet de fleste Træer i den af ham anlagte store, smukke og nu frugtrige Have. Mange af mine bedste dage ere hennrundne i Spentrup, og endnu har jeg i Egnen og i Nabostaden Randers mange Slægtinge og Venner".

Som digter tog det nu fart. Han havde hidtil benyttet Elmquists 'Læsefrugten' som hans udgivelses sted. Men flere forhold bevirkede, at netop dette år 1825, gav Steen en følelse af at være 'ovenpå'. Han havde i 1824 skrevet skuespillet Johanna Gray, som var blevet antaget og opført. Blev dog taget ned igen i efteråret 1825, men 'på' længe nok til at Steen følte en 'sejer'. -- Han forlangte nu et større honorar for at skrive til 'Læsefrugten', der for ham nok mest af alt var et 'underholdningsblad'. Herefter skrev han i en kort periode i Liunges 'Morgenblad', indtil han selv oprettede sit eget 'Nordlyset' (1825-29). --- Men gælden voksede, og næsten fra første færd i Spentrup, kom truslerne om udpantning. -- Sådan var det og sådan forblev det.

Hans selvfølelse voksede i dette større embede. Produktionen voksede med. Han fik megen ros, som også bevirkede at han fik store tanker om sig selv. Arrogancen blomstrede også. Men størst af alt i denne sammenhæng må siges, at Steen engagerede sig i rigtig mange ting. Landboområdet optog ham fortsat, og han kæmpede bravt for bøndernes udvikling af biproduktioner med høravl, lærredsvævning og uldbinderi. Hans forbindelse til Lanhusoldningsselskabet medvirker til gode bevillinger til udvikling. Men Steen følger ikke op på initiativerne, og resultaterne udebliver. -- Det er meget karakteristisk for Steen, at han i kort tid udviser et overmåde stort engagement i det ene og andet, men efter nogen tid stopper dette engagement, oftest med det resultat, at alt hvad han har opnået, efterfølgende går tabt.

Et initiativ der dog lykkedes godt var, da Gassum skole fik en ny ung lærer, som arbejdede godt sammen med Steen, at Steens idealer om legemlige udfoldelser som gymnastik, badning og svømning, blev så godt modtaget, at man ved Gassum skole fik indrettet faciliteter hertil.

Om Nordlyset kan siges, at det var et hæfte med '6 ark' som det beskrives. Intentionen var, at det skulle være en månedlig udgivelse, fyldt med egne og andres værker, oversættelser og små afhandlinger. -- H.C. Andersen læste også 'Nordlyset' og blev så begejstret for den jyske hede, at han i 1830 besluttede sig for en rejse til Jylland, og tillagde Steen den ære, at være årsag hertil. Tilsvarende berettes om Chr. Winther. -- På dette tidspunkt blev venskabet med Ingemann 'friske op', efter lang tids ophør.

Produktionen i 'Nordlyset' var meget betydelig (se under Appendix). - Men iveren dalede, og samtidig faldt salget. -- Igen et karakteristisk træk ved Steen, med en kortvarig betydelig indsats, og så ---. I 1829 indgik 'Nordlyset', en epoke var slut, og i flere år kom der ikke meget fra Steen's hånd.

Sveriges-rejsen : I sommeren 1836 kunne Steen for første gang i sit liv, nu 53 år gammel, med stor glæde komme ud på en udlandsrejse. Han havde fået et stipendium bevilliget, Men inden afrejsen havde han brugt pengene. Men fortrøstningsfuld rejste han alligevel til København for at tale med sin nære ven Collin herom. Collin fik ret uformelt kongen (Frederik d. 6.) til yderligere at tildele 200 Rdl., så Steen omkring 1. juni kunne påbegynde rejsen, der i første del var ledsaget af en bekendt fra studietiden i København, historikeren Chr. Molbech. Kongens villige tillæg til rejsen, var ikke så meget begrundet i at det var digteren Steen Blicher. Det var direkte udtrykt til at gøre studier til en ordbog. Men Steen fik pengene og var i audiens hos kongen. Her talte han også om hans interesser for husflid og landboernes bierhverv, og hjembragte efterfølgende også svenske produkter af lærred etc. Til sammenligning og lære herhjemme. Dette var væsentligt for Steen, men en sekundær ting i hensigten, og den sproglige del kom der ikke meget ud af. --- Men Steen var blevet påvirket af Skandinavismen og af de liberale ideer der var en del heraf. Det var således midt i enevældens tid, og dermed en kritisk vinkel på det bestående styre.

Så Steen kom i en slem knibe, da resultaterne skulle offentliggøres. Nogle digte herom blev offentliggjort, men rejsebeskrivelsen kom til at vente. Steen må have følt det som et forræderi mod kongen, og ventede med beskrivelsen til helt hen efter kongens død. '**Sommereise i Sverrig Aar 1836**' udkom således først i 1841. Den sene udgivelse kan også være begrundet i, at det var vanskeligt at finde et forlag til udgivelsen. --- Molbech var 'kongetro', og der var modsætninger der skulle 'takles'. Men indtrykkene fra rejsen lå altså i Steen og udviklede sig, og de liberale tanker ligeledes.

Men fra samme tid, skal også omtales '**Fjorten dage i Jylland**'. Steen fik i 1836 opfordring fra Collin (Landhusholdningsselskabet) til at udarbejde en beskrivelse af Viborg og Skanderborg amter. Det var en god opgave for Steen, som straks kastede sig ud i opgaven. Der eksistere stadig kort der viser hans notater om agerbrugsforhold og herregårde m.m. Men arbejdet blev ikke udført tilfredsstillende, og en anden kom til at tage sig af Skanderborg amt og der blev en langvarig strid om honoraret. Der var også kontroversielle opfattelser i beskrivelserne. Steen ville bl.a. bevare heden, hvilket ikke passede de bevilgende myndigheder i den sammenhæng.

Men dette blev dog ikke den eneste af hans Jyllandsrejser. Den 1. august 1838 tog han ud på en endnu længere rejse. Rejsen gik over Lybæk og Hamborg, op langs Jyllands vestkyst til Skagen. Han var hjemme igen 9. September. I løbet af vinteren bearbejdede han oplevelserne, i artikler i Jyllands-Posten og Dannevirke, og i juli 1839 udkom '**Vestlig profil af den cimbriske Halvø**'. Udtrykket er en 'poetisk' betegnelse for Jylland.

Sygdommen i 1837 : Steen blev meget syg. Han var døden nær. Tilstanden var identisk med hans giftfeber fra ungdomstiden. Han var ude af stand til selv at skrive. Den 16. juli 1837 dikterede han sin søn et brev til provst Olaus Lund, angående vikar til sin embedsførelse, da det så ud til at blive en langvarig sygeperiode. Heri står bl.a. udtrykt '**Paa tredje Uge har jeg været Gigtpasient**'. --- Der blev skrevet flere breve med 'fremmed hånd' i denne sygdomsperiode. Steen giver her en indlevelse i sit eget liv under sygdommen, som vel nok ikke på noget andet tidspunkt i sit liv. Værst var det i juli og august. Han kunne ikke tage føde til sig og levede mest af sukkervand. Steen selv anså sit liv som nær afslutning, og tilkaldte sin næstældste søn for at forberedt sit bo. Men sønnen hentede i stedet en ung dygtig læge fra Randers, og han genopvakte livskraften hos Steen.

I oktober anså lægen det for muligt, at Steen igen kunne indtræde i sine embedspligter til november. Steen tog også denne gang, som i sine ungdomsår, sagen i egen hånd, og med sin viljestyrke arbejdede han sig videre, og genvandt som han selv udtrykker det '**ej allene min bedste ungdomskraft, men endnu noget derover**'. -- Han lagde stor vægt på denne fornyelse som følgende udtryk viser '**Gjenkender dagligt de samme Indtryk, som sanselige Gjenstande, Lufthænomener, den eller den Blomst, den eller den Musik, frembragt i det lette, livsglade Ungdomssind**'. Under sygdommen havde han dog arbejdet med visse digte. De blev nu færdiggjort. Et af dem '**Min Svanesang**' er en afsked med verden. Men et mere livsbekræftende digt om end i sin begyndelse ligeledes en afskedssalut til naturens fugle, så dog en fin samling af digte over en lang række fugles liv, livsstil og deres verden, nemlig '**Trækfuglene**'.

Himmelbjerg-møderne : Vi befinder os i en periode hvor '**frihedsånd**', '**fædrelandskærlighed**', '**nationalisme**' og '**fortidens historie, prægede åndslivet**'. Således også studenternes aktiviteter, som 'studentermøder' i vinteren 1838. Men udgangspunkt heri, havde en lille gruppe med de senere præster Wilhelm Schøler og Hans Svenstrup i spidsen, samme år startet en årlig sammenkomst på Himmelbjerget, omkring et nationalliberalit oplysningsgrundlag og måske en grundtvigiansk vennekreds. Det blev i brede kredse opfattet som en genoplivelse af fortidens frihedsånd. Begivenheden nåede til Steens kendskab, og han fandt det yderst interessant, og besluttede sig til at deltage i festlighederne den 1. august 1839. Med sig fik han nogle af sine jyske venner, som han sagde, 'så Jylland også kunne være repræsenteret'. -- For Steen handlede det om at 'samle folket'. Her så han en god mulighed for 'folkelig samling'. Han havde et stor ønske om at få løftet 'folket' ud af de grå bekymringer, og få lagt grunden til en større interesse for offentlige og samfundsmæssige forhold. -- En ånd og holdning der medvirkede til den senere 'frie forfatning' i 1849, men som Steen dog ikke kom til at opleve (død i 1848).

Festerne på Himmelbjerget var nu stiftet, og foreløbig blev Steen valgt som leder heraf. Steen fik megen hyldelse fra alle sider, således også fra Ingemann, der ellers havde været tavs overfor ham i flere år. Møderne på Himmelbjerget optog i de kommende år fortsat Steen meget. Han digtede '*Himmelbjergsange*'. Han havde intentioner om, at man skulle mødes i nationaldragter. Steen satte virkelige store forventninger til arrangementerne og den ide' der lå bag.

Ejeren af Himmelbjerget, Peder Nielsen, gjorde imidlertid indsigelser imod afholdelse af møderne, som han fandt nedsled den sårbare plantevækst på den magre og udsatte jord. Der opstod en strid mellem Steen og Peder Nielsen, som blev kendt landet over. Problemet blev imidlertid løst ved at kongen under en hyldestrejse i Jylland, købte Himmelbjerget. Det skete netop i dagene lige før den forestående fest, d.v.s. det andet møde i 1840.

I 1841 deltog 3-4000 mennesker. Men Ingemann, Grundtvig og vennen Koch (fra Sønderjylland) deltog ikke, men Grundtvig sendte dog en sang i anledning heraf. Men som det beskrives, var der færre bønder end tidligere. Alle referater om festligheder var positive, undtagen fra det tyske mindretal i Sønderjylland. Steen foreslog derfor, at dette mindretal oprettede sin egen sammenkomst, hvilket fra anden side blev til de berømte møder på Skamlingsbanken. --- Men det gode udfald på Himmelbjergmødet i øvrigt, bevirkede at der blev dannet en komite, bestående af fremtrædende personer. Herunder Godsejer Tang fra Nr. Vosborg i Vestjylland. Steen satte denne komite stævne på Ry Kro, 11. oktober samme år.

Hvordan kunne Steen formå alt dette, samtidig med at være præst ? Det kunne han heller ikke uden at holde en 'kapellan'. Det havde Steen imidlertid ikke råd til. Han prøvede at gøre brug af nogle velhavende medlemmer af komiteen, bl.a. godsejer Tang fra Nr. Vosborg og flere andre, men fik ikke penge. Steen havde på det tidspunkt en gæld på 1.500 Rdl, efter datiden et væsentligt beløb. --- Komiteen holdt sine møder i Ry, og det skal nævnes, at for Steen var 'rejsen' til Ry til fods fra Spentrup. Han havde ikke råd til at have heste og vogn. --- Splittelsen i komiteen voksede imidlertid. --- Steen var nu 60 år.

I 1844 blev det den sidste sammenkomst på Himmelbjerget. Det blev Godsejer og etatsråd Tang der stod for arrangementet. Men det blev det sidste møde. Stridigheder under mødet førte til, at komiteen og bestyrelsen blev opløst, måske netop i sammenhæng med Steens uheldige optræden i flere sammenhænge. De indre stridigheder afsluttede arrangementerne. -- Steen ønskede bestemt ikke at afslutte, men trods stor ihærdighed, lykkedes det ham ikke at genskabe festlighederne i 1845. Et væsentligt kapitel var slut.

Efter Himmelbjerg-møderne og til hans død: I maj 1845 talte Steen dog ved et liberalt møde i Nordsjælland, hvor også Ploug, Goldschmidt, Monrad og Lehmann talte. Den 18. Juli var Steen også med på Skamlingsbanken, hvor han i Dannevirke citeredes for 'som Jyllands folkelige skjald', at bringe grænsefolket en hilsen. --- Men imellem disse to fester, er der en tredje. I juni var der nordisk studentermøde i København. Hertil burde vel mere end nogen andre end Steen være selvsikret til at deltage. -- Men Steen kom ikke ind. Han blev afvist ved indgangen. Begrundelsen var -- han var luset.

Men Steen gav ikke op. Han søgte at få en folkefest afholdt på Hohøj ved Mariager. Den blev dog aflyst i sidste øjeblik. Men Steen havde skrevet en sang til festen. Ypperlig i sin digtning og elsket gennem eftertiden. En tro på jyden med digtet og sangen '*Jyden han æ stærk og sej !*'.

Steens popularitet var faldet til et 'nul-punkt'. Samarbejdet med ham har sikkert ikke været let. Sladderbredden bredte sig omkring ham, med udtryk som 'plattenslager', som 'galt menneske', snavset og luset og som 'fordrukken'. Det var sådan, at der dengang blev drukket meget, ikke mindst 'brændevin'. -- Meget tyder på det var sådan. Et udsagn fra en samtale mellem hans ven Frederik Barfod lyder, "*Du veed jo jeg er fordrunken*". Barfod siger hertil, '*Nej hvorfra skulle jeg vide dette ? Jeg har aldrig set Dig drukken, selvom jeg tit har været sammen med Dig*'. Steen svare dog ved at bekræfte, at han var fordrunken, og at det siges om ham. -- Men føjer så til efterfølgende '*Ja forresten er det også løgn og sladder alt sammen, du kan være ganske rolig, at jeg hverken er fordrunken, ikke heller --- o.s.v., før jeg kommer selv og fortæller dig det. Men -- men -- man siger det alligevel om mig !*

---- Så tilbage står, hvad virkeligheden egentlig var. -- Men uanset hvad, så havde sladderer slået Steen hårdt, og han var nu en slagen og afkræftet mand.

Der var forsømmelighed i embedet. Der var kritik af hans tilsyn med skolen i Gassum og personlige konflikter i den sammenhæng. Provst Dahlerup tog til Spentrup, for at forlige parterne, men Steen var rejst til København, uden at anmelde sin bortrejse fra embedet. og provsten mødte alene Steens Kapellan Lakier.

Det var imidlertid ikke det eneste. Sag på sag følger, og ender i Kancelliet, kirkens øverste funktion. --- Steen lagde ikke skjul på, at han var rejst til København. Her var han tilmed i nogen tid. Han havde søgt Christian d. 8. om en årlig understøttelse i lighed med den mange yngre digtere fik, d.v.s. en digtergage. Han havde søgt Kabinetsskriver Adler tale sin sag for kongen, men uden held. Steen søgte selv foretræde for kongen, men stadig ingen bevilling. Kong Christian d. 8. havde ikke samme forståelse for Steen som faderen Kong Frederik d. 6. Men hans fravær fra embedet varede for længe, og gennem Københavns biskop fik han besked på, at han inden 8 dage skulle være tilbage i sit embede, ellers ville han blive afskediget.

Men der blev flere rejser til København. Han søgte også et legat til en Englandsrejse, som heller ikke blev bevilliget. Tiden for Steen var forpasset. Det til trods for, at den kendte skuespillerinde Johanne Louise Heiberg, havde læst op af Blicher i de højere kredse i København. Men 'løbet' var kørt. Under et af disse besøg i København, blev han syg. Da han ingen penge havde, blev han afvist fra det Kgl. Frederiks Hospital, og måtte benytte det 'almindelige hospital', fattigvæsnets hospital. Steens forlægger Reitzel trådte til og hjalp med den måneds indlæggelse der blev tale om. Inden han rejste hjem, lykkedes det dog at få bevilliget 50 Rdl. af kongen. --- Bekymringerne væltede ned over Steen og hans Kapellan Lakier, kunne ikke længere stå mål med forholdene, herunder de mange fogedsager han var sat til at forestå for Steen under dennes rejser. En aften efter et kortspil, skød Lakier sig selv med en pistol. --- Dagen efter kom Provst Valentin for at kondolere, men samtidig for at opfordre Steen til at tage sin afsked, som det blev udtrykt, **'løst fra Embedsforhold kunne hengive sig sine litterære Beskæftigelser i uforstyrret Otium'**. Steen udtalte rent spontant, at **'dette var hans kjereste Ønske'**. --- Men efterfølgende at have tænkt nærmere herover, fortrød han det, og søgte ikke sin afsked.

Men det stod klart og nu mere end antydnet, at myndighederne ønskede Steen fjernet fra embedet. Som emeritus kunne han oppebære ca. halvdelen af sin præstegage, således altså 600 Rdl. Men det var vanskeligt for ham. Det var selvsagt økonomisk, men også det forhold, at hans elskede datter Malvina, der var gift med præstegodsforpagteren, kunne betyde, at han samtidig skulle sende dem fra bestillingen. Hertil at sønnen Jens Frederik, endnu ikke havde afsluttet sin teologiske embedseksamen, og derved ikke kunne hjælpe ham som hans kapellan og lønnen bevares i familien. Steen ville trække sagen ud. -- Men det ville provst Valentin ikke. Alle omkring Steen ønskede hans afsked, det være sig menighed, provst, biskop og Kancelliet.

Steen forstår at 'rebet' strammes, og i sin sidste fortvivlede forsøg, skriver han til Kongen og ansøger her om at få en anden Kapellan. Men det blev et nødråb uden betydning. Det blev en afskedigelse dateret 26. Juni 1847, af Christian d. 8. --- Nu var Steens kræfter brugt. Megen sorg over børnenes liv og livsforløb var tung og tragisk. Desuden var han ved at blive blind. Som noget af det sidste han skrev, var et nytårsdigt der har de indledende linier:

*Saa er et Aar da atter gjemt
i Tidens Svælg tilbage,
men derfor er det ikke glemt,
hvad der i disse nu fuldendte Dage
er virket for vor Slægt --*

Hen på vinteren i 1848 blev Steen syg af tyfus, som flere gange tidligere i livet, og den 26. marts 1848 døde han i Spentrup Præstegård, 66 år gammel. Men med kisten båret fra boligen og over på kirkegården, var der kun et lille følge af byens folk og den nærmeste familie. -- Ingen digtervenner, således end ikke et 'sørgekvad' fra Ingemann, som ellers havde den tradition omkring sine venner, og fra Grundtvig end ikke omtalen af Steens død i sit blad 'Danskeren'. Da Grundtvig senere skrev sin bog 'Danske Folkefester', blev Steen og Himmelbjerget end ikke nævnt.

I mange år lå Steens grav hen uden pasning, så længe at man næppe vidste helt, hvor den var. Først 16 år efter hans død, lykkedes det at samle så mange penge, at en sten kunne rejses på det sted man formodede var det rigtige. Siden er der også rejst mindstene mange steder i landet.

Mange af vore bedste digtere har haft et omtumlet og særegent liv. Det bør have vor interesse at kende til det, fra fødsel til grav. Således her for Steen Blicher. Mange har skrevet omfattende romaner herom, her en kortfattet analyse heraf, med det jeg her og nu er fundet af særlig karakter for det liv der blev levet. Meget kunne vælges anderledes, og ikke mindst tilføjes. Men Steen er en person med uendelige muligheder for et videre studie. Han var et 'menneske' på jorden i mere end én forstand. Han var frihedshungrende og meget social bevidst. Ingen tvivl om, at denne sociale dimension havde han fra hans far Niels Blicher. Hans fader, som i øvrigt også blev blind på sine gamle dage, døde i 1839 i Steens eget hjem. Her havde han boet de sidste 14 år, død i en alder af 91 år. --- Gennem mange år, havde Steen forudset problemet 'sydfra', men uden held til at få magtfulde mennesker herunder kongen, til seriøst af løse problemet, uden at skulle i krig. Krigen begyndte i februar 1848. -- Ernestine var ikke nogen støtte. Børnenes skæbne blev også en byrde. --

Det blev et liv med modgang og sorg, -- men med en 'lykkelig' pen.

Jørgen Olsen (2009)

APPENDIX

BIOGRAFIEN SUMMARISK :

1782 : Født 11. okt. i Vium
1795 : Elev på Randers Latinskole
1799 : Studentereksamen
1800 : Filosofikum ved Københavns Universitet
1801 - 03 : Huslærer på Holgershaab på Falster
1807 : Boligen i Kannikestræde udbrændt under bombardementet.
1809 : Teologisk embedseksamen i København
1809 : Adjunkt i Randers
1810 : Gift med Ernestine Blicher
1811 : Forpagter for faderen i Randlev
1819 : Præst i Torning og Lysgaard
1825 : Præst i Spentrup
1839 - 43 : Leder af Himmelbjerg-møderne.
1848 : Død 26. marts i Spentrup

STEEN BLICHERS VÆRKER (efter årstal) :

1807 - 09 : Oversættelse af Ossian (om Ossian se nedenfor)
1814 : Digte
1816 : Generalprøven i Kragehul (Skuespil)
1817 : Jyllandsrejsen i seks døgn (digte)
 Natten på Jellingehøje
 Avisfrieriet (skuespil)
1818 : Abieilard og Heloise (oversættelse)
1820 : Hedelærkens Velkommenhjem til Nattergalen
1823 : Bautastene (digtsamling)
 Løn som forskyldt (skuespil)
1824 : Jydske Røverhistorier
 Oldsagn på Alheden
 Johanne Gray (skuespil)
 En Landsbydegns Dagbog
 Den barnløse kone
 Josepha (Et eventyr på Heden)
 Præsten i Torning
 Nøddaaben

- 1825 : *Donna Leonora*
1826 : *Sneklokken*
1827 - 29 : *Fra 'Nordlys' perioden*
 Fruentimmerhaderen
 En Aften-Underholdning paa Dagbjerg Dos
 Kjærligheden i Syden (Jordskælvet i Messina)
 Krybeskytten
 Gyldholm
 Præsten i Wakefield (oversættelse)
 Røverstuen
 Urtepotten
 Stakkels Louis
 Den sachsiske Bondekrig
1828 : *Jøderne på Hald*
 Sildig opvaagning
 Rodiserinden
 Eva
 Jordbærret
 Fiore og Fioreta
 Den døve mand og den blide kone
 Den Svenske Major
 Ak ! Hvor forandret
 Fire Perioder
 Maria de Carmo
1829 : *Hosekræmmeren*
 Falddøren
 Peer Spillemands Skibsjournal
 Morten Borup
 Præsten i Vejlbj
 Kjeltrinliv
 Telse
 Letacq
 Peer Spillemands Afskedsord til 'Nordlysets' læsere
 Danmarks nærværende Tilstand
1832 - 36 : *Diana*
1833 : *Samlede Noveller*
 Himmelbjerget
 Eremitten ved Grenaae
1834 : *Hævnen*
 Juleferierne
 Eneboeren paa Bolbjerg
 Marie
 Fjorten dage i Jylland
1835 : *Samling af digte*
1838 : *Trækfuglene*
 Viborg Amt
1839 : *Vestlig Profil af den cimbriske Halve (Jylland)*
 Fra 'Kornmodn'
 Maskerade
 Skytten paa Aunsbjerg
 Baglænds
 Landsbydocteren
 Den jyske hvide Dame
 Nyeste Noveller og Digte
 Høstferierne
1840 : *Julianes Giftermaal*
 Levnedsbeskrivelse
 De tre Helligaftener
1841 : *Sommerrejse i Sverreig*
 Eneste Barn
1842 : *E Bindstow*
 Min tidsalder
 Nye Noveller
 Hannibal
 Erik Hakonsøn
 Viinhandleren og Herremanden
1844 : *Fem Noveller og to jyske Sange*
 Stodderkongen
 Guillaume de Martonniere
 Den hule Eeg
 Le Petitmaltre d'Ecole

- Et eventyr paa Himmelbjerget i 1843*
- Min vinterbestilling i 1842 og 1843*
 - Fiirkløveret*
 - Rødstenen på Fuur*
 - Min syvogtyvende og sidste Kjærlighedshistorie*
 - Kniplerinden*
 - En jydsk Røverhistorie*
 - Kærlighed i Pinen*
 - Ravnen*
 - To paa én Hest*
- 1845 : *Skinsyge*
 - Min Vinterbestilling i 1844 og 1845*
 - Tulipanen*
 - En Herremand paa Jorden, en Degn i Himmelen og en Præstemand baade her og der*
 - De Udøbte*
 - Faawal Hammeløw*
 - Menneskelighed*
- 1846 : *Halv Spansk og Halv Dansk*
 - Gamle og nye Noveller*
 - Bettefanden*
 - Lella Zohra og Leila Hradudja*
 - Vaagekonen*
 - Kjerlighed i Vildmosen 1*
- 1847 : *Valbypigen*
 - Herlighed i Vildmosen 2*

OM OSSIAN : En oldtidens sagndigter fra Skotland

Ossian var Steen Blichers yndlingsdigter. Det er oldtidsdigtning om helte og heltedåd., som Steen -- og hans tid i øvrigt -- så som et forbillede på noget man gerne ville genskabe. Netop sat imod vore egne nordiske forfædres anlæg for krig, jagt og sang, men med oldtiden set som det heroiske og med digterkunstens udgangspunkt, som Steen har udtrykt det, som den top "hvorfra vi er sjunket, men atter skal op". Tankegangen forstærkede Steens sind, fordi han ikke havde store forventninger til en renæssance, og hans første digte der var stærkt præget af Ossian, blev meget bedrøvelige. --- Den første verdensberømmelse af Ossians digte var en oversættelse af Macpherson i 1763. Blev oversat til mange sprog, men viste sig at være et falskneri. Ossians digte kom dog først til Danmark i den tyske oversættelse af Michael Denis i 1768, via en person der hed Klopstock. Der blev oprettet en kreds i København omkring denne person. Johannes Ewald blev knyttet til denne kreds. Digtene udkom på dansk i 1790, ved oversættelse af A.C Alstrup. -- Men Steen begyndte selv sin oversættelse af Ossians originale skrifter, som noget af det første i sit litterære liv (1807-09), og hans 'hederomantik' er således også påvirket af hans tilknytning til Ossians digtning. --- Hertil skal erindres om Steens skolegang hos faderen Niels, der ligeledes var påvirket af flere af oldtidens digtere, som omtalt under denne periode ovenfor, men hvor Vergil skal nævnes i sammenhæng med Ossian, idet det blev disse to oldtidsdigtere, der i særlig grad kom til at præge Steen egen digtning.
